

EPILÓGUS

Az első évfolyam első száma 1983 májusában jelent meg. Abban az időben, amikor fő téma a termékszerkezet váltás, a termékszerkezet átalakítás, a magasabb színvonalú, minőségi munka volt. A műszaki fejlesztés a vállalat összes létszámának 17%-át tette ki és ezen belül a felsőfokú végzettségűek száma 163 fő volt. S mit produkált ebben az időben ez a szerkezet? – Megállapítható volt, – nem vitatva a költség hatékonyságát – hogy biztosította a vállalat gazdaságos működéséhez szükséges gyártási eljárásokat és a gyártó kapacitást.

Abban az időben a sajtó, rádió, tv és főleg, a vállalaton belül a gazdasági vezetés, a párt és a szakszervezet kiemelten foglalkozott a műszaki értelmiség helyzetével, erkölcsi, anyagi megbecsülésével. A bérfelvezetés vonalán egyik legnagyobb probléma az alapbér és mozgóbér aránya volt. Korlátozott mértékű differenciálás volt, elsősorban a kezdő műszakiaknál, de a keresetek átlaga még mind elmaradt a kutató intézetek átlagától. A találmányok hasznosítása révén jelentkező, kimutatott eredmények évről évre emelkedtek, 1982-ben a kifizetett találmányi díj 5,1 M Ft. volt. 1983-ban 10 db SZOT külföldi, 59 db házaspári, 29 egyéni, 167 családtag, 33 gyermek, összesen 288 beutalóval rendelkezett a vállalat és ez 741 személynek biztosította az üdülést. 1983 június 30-ig 266 szövetkezeti lakást osztottak szét dolgozóink között, melyekből 74 lakás 1983-ban még épült. Megerősödött az előző években kezdődött ifjúsági együttműködés, a munka és tapasztalatcsere, a brnoi TESLA, a wroclawi ELWRO, az erfurti ROBOTRON, a drezdai Messelektronik és az EMG fiataljai között.

Ezeket a lehetőségeket a vállalati eredmény alapját adó termelés ill. árbevétel – 1 300 M Ft – biztosította, s ez utóbbit a belföldi, a szocialista (KGST) és nem utolsósorban a dollár elszámolású, három relációjú piac biztosította. Ekkorra értek be a mérőautomaták, az NC szerszámgépvezérlés, a FUBA, akikkel már volt néhány éves kapcsolatunk, de komplett termékek előállításával csak ettől az évtől bíztak meg bennünket.

1980-82-ben recessziós folyamat kezdődött Nyugat-Európában, és ez a folyamat érintette a szocialista országokat is. A vállalat szerencsés vagy szerencsétlen helyzetben volt, mert a stratégiai termékek iránt kereslet volt a szocialista országokban, ez viszont sajnos rányomta bélyegét a nem Rb elszámolású fejlesztéseinkre, termelésünkre s ezeken keresztül árbevételünkre.

Ebben az időben erősödik fel a demokrácia, no nem a politikában, hanem a gazdaságban. A sokrétű információ befolyásolja, alakítja a gondolatokat. Egyes egységek, csoportok,

területek értékítélete, érdeke közvélemény formájában jelent meg. A politikai vezetés támogatásával a vegyes érdekeltség, a demokrácia a gazdaságban, az öszvér kisvállalkozási formák erőltetése, a szubjektivitás, a személyi érdekek, kapcsolatok még információ szempontjából is eredményesebb közvéleményformálást fejtettek ki, mint a hivatalos közlések.

Úgy értékeltük, hogy munkánk hatékonyságát növelni tudjuk, ha kellő tartalmú és időben adott információ szolgáltatást és tájékoztatást biztosítunk, nem utolsósorban segítünk bemutatni vállalatunk életét, gondjait, eredményeit, örömeinket. Ennek reményében és ilyen kialakult helyzetben indítottuk útjára ezt a lapot, az EMG Üzemi Híradót.

Az azóta eltelt időben olyan lavinaszerű változások történtek, mint a szocialista piac gyakorlati összeomlása, a belföldi vásárlóképesség beszűkülése, a tőkés eladások esetlegessége, a rendelkezésre álló termékstruktúra számára piaci lehetőségeink lecsökkenése, s utoljára említve azt a tényt, hogy az előző időszakban gyors növekedést diktáló költségvetési elvonásokat ma már nem lehet kompenzálni, sem a termelés és értékesítés növelésével, sem ilyen nagyságrendű költségcsökkentéssel, a hagyományos szervezeti formában. Jellemző, hogy a vállalat árbevétele ebben az évben már csökkenő tendenciát mutat, bár összetételében javulás mutatkozik, jelentős a tőkés eladás növekedése, de ez még nem pótolja a kieső piacokat. Ezért nincs más út, mint olyan helyzetbe hozni a vállalat egyes szervezeteit, – döntési joggal, sőt vagyonérdekeltséggel, teljes önállósággal bíró vezetőkön keresztül – hogy nem az egész vállalat, hanem a szűkebb egységek legyenek felelősek személyes boldogulásukért.

A magyar gazdaságpolitika ezt az irányt támogatja, feltehetően nagyobb így a lehetőség külföldi partnerek bekapcsolására is.

A fentmaradáshoz új piacok és az ehhez szükséges feltételek megteremtése kell, beleértve, hogy egy szocializmusban létrehozott tiszta állami tulajdonú, vt irányítású, tervutasításos rendszerre felépített struktúrájú vállalatból kell marketing szemléletű, struktúrájú és működésű egységeket létrehozni. Ezért a vállalat vezetősége a jövő évi szervezeti és létszám módosítás, valamint költségcsökkentési szempontok alapján az EMG Üzemi Híradó rendszeres megjelentetését 1991. január elsejétől megszünteti.

De ma mindenkit az a gondolat foglalkoztat, hogy ugyan mi lesz a sorsunk, merre tart országunk, mi az a gazdasági forma, amit mi is el akarunk sajtóztatni.

Aki járt már nyugaton, látta és nagyon örülne, ha nálunk is olyan ellátás lenne és az életszínvonal csak közelítené azt, amit ott tapasztalt. De hallott a munkanélküliségről is, amit mi az elmúlt évekig nem tapasztaltunk, de tapasztaltuk viszont, hogy van áruhiány, ellátatlanság. Felmerül a nagy kérdés, megelégedjünk-e a minőségileg nem megfelelővel, a minősített leértékeléssel, a megbízhatatlannal, és ne félünk, ne rettegünk, vagy legyen bőség, nívós technikai színvonal, de örökös félelem a munkanélküliségtől. Meg tudjuk-e szokni az utóbbit ennyi évi biztonság után? Negyven éven át sulykolták belénk a kétféle gazdaság létét. Pedig nincs kétféle gazdaság, csak jól és rosszul irányított. Aki foglalkozott a témákkal, jól tudja, hogy még állami irányítás, beleszólás szempontjából is van két szélsőséges módszer a kapitalista gazdaságban, s a két szélsőség között szinte minden forma előfordul, mégis jól működnek.

Kezdjük Japánnal és Dél-Koreával, ez utóbbi hasonlít legjobban a szovjet és kínai centralizált tervgazdasági rendszerhez. 1960-ban Dél-Korea elindította első 5 éves tervét, de előtte kormányuk szelektív tervezőrendszerrel kiválasztotta azt a négy iparágat, amit preferáltak. Keményen támogatták az emberi erőforrásra, magasan kvalifikált munkaerőre épülő iparágakat. Koncentrált nagyvállalatokat hoztak létre, mert a kormánynak könnyebb kapcsolatot tartani és irányítani, igaz minden nagyvállalatuk dinamikus, kockázatvállaló magánvállalkozás. Ma ott tartanak, hogy a Samsung, Hyndai, Lucky—Goldstar és hadd ne soroljam fel mind a tizet, de ők összesen adják Dél-Korea GDP-jének, nemzeti jövedelmének 70%-át és a munkahelyek 90%-át. Vezetési stílusuk: a cég az isten alapelveire épül, a hatalom hihetetlen módon koncentrált, de emberközpontú csoport teljesítmény mérésre épült, igaz a Confucius vallás is erre épül, s ez segíti őket. Paternalista vezetési stílus, a vezetők felelősséget vállalnak a dolgozóikért, s még azt kell tudni, hogy Dél-Koreában 4,5 nap az éves kivett átlag szabadság, 2800 a ledolgozott óraszám, és a legutolsó időkhöz az alaputatást, a termékfejlesztést szabadalmak, know-how, technológiai transzfer formájában vásárolták. Szinte hihetetlen, de a mikrohullámú sütők, integrált áramkörök területén és a számítástechnikában 30%-ban részesülnek az USA piacából.

Ha Dél-Koreát vesszük legközelebb állónak a centralizált tervgazdasági rendszerhez, akkor Japán, Németország, Anglia, Franciaország sorrendjében jutunk el az USA-hoz, ahol még ma is a klasszikus kapitalizmus működik. A kormány gyakorlatilag nem szól bele a piacgazdaságba, még csak nem is nagyon támogatja. De az irányítás individuális jellegű. Minden irányítási formában azonban van egy közös; a fejlesztést akár maguk csinálják, mint az USA-ban, akár veszik, mint Dél-Koreában, egyrészt csúcstechnológiával, nagy megbízhatósággal állítják elő a termékeket, másrészt folyamatosan és keményen, rendszeresen fejlesztik az újat.

Nálunk hosszú évek óta látszott, hogy a felvett állami kölcsönöket nem lehet visszafizetni az általunk fejlesztett termék-összetétellel, nem felelnek meg a piaci követelményeknek, nem állták meg helyüket a nyugati piacon.

Úgy néz ki, hogy mi, magyarok a nyugateurópai, amerikai utat választjuk – bár közelebb vagyunk a dél-koreai feltételek-

hez – ezért, remélem átmeneti időre, de meg kell „barátkozni” egy-két gondolattal, amelyekkel nem mindenki ért egyet, de ezek nélkül nehéz lesz elviselni az átmeneti időt.

Nagyon nehéz, keserves és emberi tragédiákkal terhes ez az út, mert

– a piacgazdaságokban a verseny a munkaerő piacra is jellemző, s mindig vannak veszteségek,

– a munkanélküliség a piacgazdaság természetéből fakad, tehát nem szüntethető meg,

– még minimalizálni sem lehet, mert az konjunkturális folyamat,

A munkanélküliség csökkentésének ill. elviselhetőségének legfőbb módjai állami feladatok, így:

– a gazdaság és vállalkozás élénkítése,

– a munkahely teremtés kedvezményekben való részesítése,

– a segély, a minimális ellátás, a közterhek átvállalása és az állampolgári jogon járó szolgáltatások körének rögzítése ill. biztosítása, mindez nem az aktív keresők vagy vállalkozások kötelezettségeinek indokolatlan, általánosított fokozásával, és el kell érni, hogy a munkahely megszüntetését érdekképviselői szervezetek alá rendeljék a dolgozó védelme érdekében,

– a munkanélküliség veszélyével szembenező, vagy már belesodródott dolgozó (vállalati dolgozó vagy inkább állampolgár) viszont elsősorban érdekelt abban, hogy helyzete megváltozzon, ezért a legnagyobb áldozatot magának kell hozni. Vállalati kell az életszínvonal csökkenést, az átképzést, a felkészültségtől és ambícióktól eltérő munkát, helyzetet, körülményeket, azok mobilitását, az újrakezdést. A jövedelmek között tolerálni kell a magas jövedelmeket, a különbözőségeket, beleértve a gazdagodást, mert a munkanélküliség legnagyobb előidézője a széles értelemben vett elszegényedés,

– a munkanélküliség emberi tragédia a munkájukból élőknek, mert szegénységbe, társadalmi ellehetetlenülésbe, személyi válságba, sőt devianciába vezethet. Ezért a munkanélküliek átsegítése a nehéz helyzeten szolidaritást kíván, el kell érni a munkanélküliek olyan elfogadását, hogy ne érezzék magukat reménytelen helyzetűnek.

Rendkívül sajnálom, hogy 8 éves folyamatos megjelenés után le kell mondanunk az EMG Üzemi Híradó rendszeres megjelenéséről, de kérem mind a megmaradó, mind a távozó munkatársainkat, beleértve a nyugdíjas kollegákat is, ha úgy érzik, mondanivalójuk van, ami közérdekű vagy információ tartalommal bír, kérem írjanak, hogy legalább alkalmatosan tudjunk információt közölni.

Egyben ezúton köszönöm magam és a vállalat vezetés nevében az eddigi munkájukat mindazoknak, akik segítettek cikkeikkel, ötleteikkel, manuális munkájukkal az EMG Üzemi Híradó rendszeres megjelenésében.

Kívánok minden munkatársamnak jó egészséget, sikert az elkövetkezendő időszakra és túróképességet, átértékelve az életcélokat, mert ez véleményem szerint segít a terhek egészséges elviselésében.

GÓZ JÁNOS

KIKELETRE VÁRVA

Mindannyiunk előtt ismeretes, hogy az elektronika kódos vízjelein büszkén hajózó EMG anyahajó az elmúlt időszakban helyzetbe került, nekifutván egy nagy, ismeretlen kiterjedésű jégmezőnek. Futása jelentősen meglassult, majdhogynem meg is állt. Szerkezete eresztékeiben recseg-ropog, a víz a

keletkezett réseken máris betört a hajótérbe. Hajózási szakértők ilyenkor „haváriát” emlegetnek. A kapitány egyre gyakrabban kap kárjelentést és a kárelhárítók (a drenázskezelők) a hajó egyre mélyebb rekeszeibe merülnek alá, az egyre nagyobb lékeket betömendők. Az üzemanyag és az élelmiszer fogytán,